

Viðmerking

At »goyma« toskin kann gerast ein hálur stertur at halda um

Í hesi viðmerking ger Eyðun Johannesen á Oyrabakka, sum er stjórnarlimur í Føroya Fiskimannafelag, viðmerkingar til nýtt úttalið hjá Jákupi í Lopra

Í samrøðu við Sosialin herfyri sigur reidarinn og løgtingsmaðurin, Jákup Joensen í Lopra, kortane til at hækka toskavotuna. Hann heldur eisini, at uppsavotun er ov stór, soleiðis sum stovnurin er fyri í dag.

Eg kundi hugsað mær at spurt, hvadani Jákup hevur hasa metingina um uppsavotnin. Tað kann ikki vera frá biologi, men heldur út frá tí, sum skipini veida í dag. Um so er, brúkar hann tann málistokkin, nevniliga veiðimongdina.

Tað má sigast vera lægið, at ein skilamaður sum Jákup brúkar tveir ymskar málistokkar, tá ið hann metir um ávikavist uppsavotstovnin.

Tá ið hann metir um uppsavotnin, nýtir hann veiðina sum grundarlag, men hví ger hann so ikki tað sama, tá

ið hann metir um toskastovnin?

Men – nei; nú skiftir Jákup málistokk og brúkar tann biologiska!

Hugsu, at Jákup her setir kikaran fyri blindu eygað við vilja – uttan iva tí, at Vesturland hjá Jákupi er undir veingjunum hjá biologiunum í Nóatúni.

Pípan hjá Jákup ljóðaði ikki soleiðis, tá ið hann átti teir stóru trólararnar.

Í samrøðuni við Sosialin sigur løgtingsmaðurin, at vit skulu fegnast um, at toskastovnurin er við at koma aftur seg aftur, men at vit mugu ansa eftir, hvussu nógv vit fiska av stovnsfænum, og her nevnið hann okkurt um, at vit bara skulu veida »renturnar« av hesum.

Sjálvandi fegnast øll um, at nógvur toskur er at fáa.

Hinvegin er tað ein stórur spurningur, um vit í dag kunnu siga, at vit hava eitt ávíst stovnsfæ av toski. Í minari verð er hetta heilt burturvið, tí tibeitur er tað so, at vit hava flytifisk, sum kemur og fer.

Soleiðis er eisini við toskinum, og tí kunnu vit fáa ár, har veiðan er rættiliga góð – ja, nógv betri, enn vit høvdu roknað við.

Jákup er veiðimaður og reidari, men um so var, at hann hevði arbeitt sum stýrimaður ella skipari á veiðifari á føroyska landgrunninum, tað veri seg við línubáti ella tróla, so hevði ein ikki hugsað mæ, at hann í dag hevði úttalað seg soleiðis, sum ið nevndu samrøðu.

Tá ið hann sigur, at vit skulu liva av rentunum, trúgvi eg, at hann gevur sær

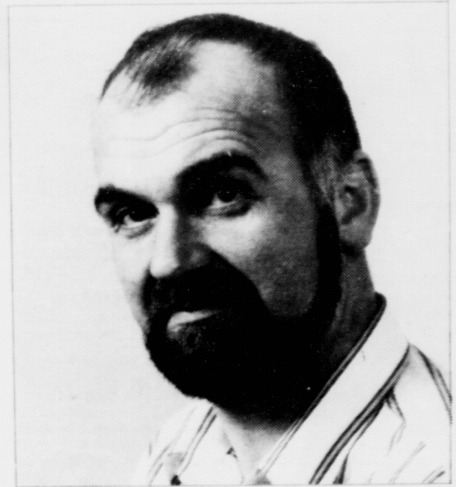
ov lítið far um, hvønn týðning havumhvørvið uttan um landgrunnin hevur. Eg trúgvi nevniliga, at hesin parturin hevur stóra ávirkan á, hvussu »rentan« verður.

Fiskur kemur og fer – alt eftir, hvussu liviumstøðurnar eru, og í løtuni er tibeitur líkt til, at fiskurin trívist á okkara grunnum.

Men vit skulu so sanniliga ansa eftir, at vit ikki missa hesar renturnar, sum Jákup Joensen tosar um, tí tað, sum hendur í dag, er, at kvotuskipanin letur tilfingi fyri 100 tals milliónir krónur svimja eftir í havinum.

Hetta er ein gáva, sum okkum er givin, men Jákup Joensen og aðrir, ið sita við avgerðunum, vilja ikki, at føroyska samfelagið skal taka ímóti henni.

Er ætlanin at goyma hesa

gávu til næsta ár, veit ein og hvør fiskimaður, at tað kann gerast ein hálur stertur at halda um!

Kvotuskipanin er komin, tí fiskifrøðingarnir hava fingið valdið á vinnuni. Prísurin, vit gjalda í mistum veiðimøguleikum, er ómetaliga stórur, bæði í inntøkum til skipini og í útflutningsvirði til okkara útarmaða samfelag.

Undir eini tilfari kvotu-

skipan, koma vit ongantíð at megna at taka við tí fiskiveiðigávu, sum verður givin okkum, tá ið náttúran at vita av veiðini við einum ov lítlum flota, soleiðis sum uppsavotnin er blivin við eini skilaleysari »avmontering« – til tess at verja toskastovnin!

Eyðun Johannesen,
Oyrarbakki

Fólkaítakið góðtekur ikki svarið frá Nyrup

Forsætisráðið hevur nú svarað fólkaítakinum fyri tjóðfundi upp á tað bræv, sum vit tann 9. juni 1995 sendu Margretu dróting við yvir 3000 undirskriftum.

Svarið, sum er hjálgað, talar fyri seg og kann als ikki góðtakast, tí tað er ein háðan ímóti tjóð okkara.

Serliga er tað merkisvert, at danska stjórnin ikki vil viðgera okkara sjónarmið og bert sigur seg hava ta fatan, at vit hoyra til danska ríkið.

Harumframt viðurkennir danski staturin her alment, at hann ikki hevur førleika at svara okkum.

Hetta prógvar at tað er rætt, sum vit alla tíðina hava ført fram, at tað bert er við at vit venda okkum til Sam-eindu Tjóðirnar, at danska stjórnin kann verða sett upp á pláss og vit sleppa at út-inna okkara rætt til at skipa fyri egnu viðurskiptum okkara.

Greinagerð:

Einki óvæntað er í hesum brævi. Vit í fólkaítakinum hava ongantíð roknað við, at danska stjórnin vildi annað enn tvíhalda um, at hon skuldi sleppa at leggja seg út í okkara viðurskiptum. Men at svarið skuldi vera so jánkasligt, at danska stjórnin sigur seg ikki hava kunneleika til at viðgera okkara sjónarmið, er tó nakað, sum vit kunnu vera blisin um.

Í hesum brævi verður

eisini sagt, at forsætisráðið hevur ta fatan, at okkara ríkisráttarlaga stóða er ásett við tjóðstýrisskipanarlógini fyri danska ríkið frá 5. juni 1953.

Vit vita fullvæl, at Danmarkar ríki í 1953 fekk eina nýggja tjóðstýrisskipanarlóg. Hon eitur Danmarkar riges grundlov. Hetta vil siga tað sama sum, at hon bert er grundlóg fyri tey umráði í heiminum, sum eru innanfyri markid hjá Danmarkar ríki.

Grønlands og Føroya fólkarættarlaga stóða er ásett við tí friðarsáttála millum Danmark og Svøríki, sum var undirritaður í Kiel tann 14. januar 1814. Har var ásett, at hesi umráði, hóast tey vóru norsk »dépendances«, t.e. hoyrdu til Noregs ríki, ikki skuldu avhendast til Svøríkis. Tað vil tí siga, at hesir partar av Noregi framvegis skuldu vera saman við Danmarkar ríki. Tær reglur fyri samstarv, sum vóru galdandi millum norska og danska ríkið, eru galdandi millum danska ríkið og okkum. Hesar reglur eru at finna í sáttmálanum millum danska og norska ríkið frá 29. aug. 1450 og arveina-veldislógina frá 7. aug. 1661.

Samært hesum reglunum kreyst, at ein møgulig broyting av markinum millum ríkinu skal fara fram við sáttmála millum »artar-nar.

Sum forsætisráðið er fullvittandi um, er eingin slíkur sáttmáli gjørdur og tí umfatar Danmarkar ríki ikki Grønland og Føroyar. Tjóðstýrisskipanarlógini fyri Danmarkar ríki er tí ikki tjóðstýrisskipanarlóg fyri Grønland og Føroyar. Higar til hevur okkara tjóðstýrisskipanarlóg verið tann arveina-veldislóg, sum vit samtyktu tann 7. august 1661. Arveina-veldislógini gevur kongi okkara heimild at seta vanligar lógir í gildi hjá okkum. Men um so er at ein nýggja tjóðstýrisskipanarlóg skal setast í gildi her, so er neyðugt, at vit innbornu velja ein tjóðfund, t.e. eitt ting, sum hevur til setning at geva okkum eina nýggja tjóðstýrisskipanarlóg.

Tað er hetta krav, sum vit 3000 nú hava sett fram. Vit eru ein stórur partur av í-búgvum okkara enn tann parturin av tí danska fólkinum, sum í 1848 kravdi at fáa eina nýggja tjóðstýrisskipan.

Tá ið danska stjórnin nú sýtir einum sáttligum ynski frá okkum um at fáa høvi til at velja ein tjóðfund, so er hetta ikki bert brot á tær altjóða reglur, sum Danmarkar við sáttmálanum frá 1450 er gingið undir, men eisini upplegging í innanhýsis viðurskipti hjá einum øðrum fólki, og er tað brot á mangar altjóðasáttmálar, sum Danmarkar hevur undirritað. Her kunnu vit t.d. vísa á endayvirlysingina frá 1. aug. 1975 frá Helsingfors-

ráðstevnuni, har ásett verður í parti I, VIII:

Sambært grundregluna um javnrættindi og sjálvs-avgerðarrætt tjóðanna hava allar tjóðir rætt til, í fullum frælsi, nær og á tann hátt tær ynskja tað, at avgera sína innaru og úttaru politisku stóðu uttan upplegging uttanifrá.

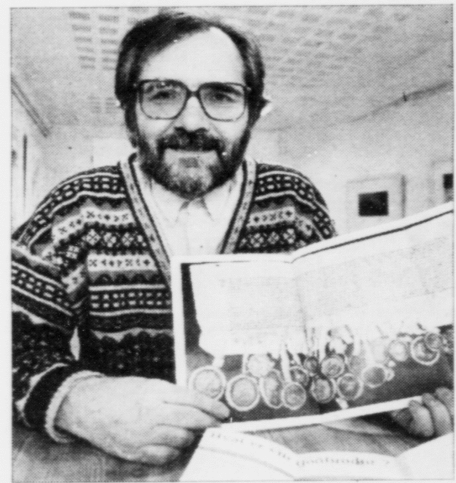
Henda sáttmála hevur Danmark undirritað. Við at sýta okkum tann rætt, sum danska tjóðin sjálvur hevur nýtt, tá hon í 1848 kravdi at fáa ein tjóðfund fyri at fáa til vega eina nýggja tjóðstýrisskipan, brýtur danska stjórnin tí allar reglur fyri altjóða samstarvi. Hetta noyðir okkum tí til at gera altjóða samfelagnum greitt, at í Danmark er ein stjórn, sum ikki himprast við at leggja upp viðurskiptini hjá einari aðrari tjóð og har reka ein politikk, sum ikki sýrt minir um fólkdáð.

Tier tað, at vit venda okkum til ST og ákæra Danmark fyri tey brot tað her fremur á altjóða sáttmálar.

Svar Nyrups vátur til fulnar, at vit eru á rættari leið, og eggjar okkum til at halda á við stríði okkara til vit hava vunnið okkara rætt.

Fólkaítakið fyri tjóðfundi, 21/9 1995

Liggja í Bø
Maria Jacobsen
Hans Tausen Olsen
Eiríkur Ó. Simonsen
Olaf á Stongum
Zakarias Wang

Svarið úr Danmark

Lektor Zakarias Wang
Fólkaítakið fyri tjóðfund
Hornavegi 16
FR-188 Hoyvík

Statsministeriet har modtaget Deres henvendelse til Hendes Majestet Dronningen om en grundlovgivende rigsforsamling for Færøerne.

Som det vil være Dem be-

kendt, jf. Statsministeriets skrivelse af 7. juli 1993, af hvilken kopi vedlægges, er det Statsministeriets opfattelse, at Færøernes statsretlige status hviler på Danmarks Riges grundlov af 5. juni 1953 og lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre.

Det tilføjes, at ministeriet fortsat ikke ser sig i stand til at vurdere den historiske argumentation i Deres henvendelse om valg af en grundlovgivende rigsforsamling for Færøerne.

Deyvafelag Føroya

Skrivstovan í Deyvahúsinum, Íslandsvegur 10 B,
er opin mánadag-fríggjadag frá kl. 9-11.
Telefon 17597. Telefax 13609. Skrivitefon, ring
0032 og bið um 16929 ella 10714.